

Skistar Norge AS avd. Trysilfjellet

TILSYNSRAPPORT NR. 21/6077-7 med pålegg og vedtak om stans

2021

Innhold

1	Om tilsynet	3
2	Pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner.....	3
3	Vedtak om stans	7

Her er endelig tilsynsrapport etter dokumenttilsyn med Skistar Norge AS avd. Trysilfjellet.

Tilsynsrapporten inneholder 7 vedtak om pålegg og ett vedtak om stans.

Virksomheten har kommentert utkast til tilsynsrapport. Virksomhetens kommentar til mottatt rapportutkast med varsel om pålegg dreier seg om avvik 6 vedrørende 3.04.005 (Fjellekspressen). Virksomhetens kommentar er tatt inn og vurdert under avvik 6.

1 Om tilsynet

Tilsynet er gjennomført som dokumenttilsyn av Skistar Norge AS avd. Trysilfjellet AS, og ble varslet 18.03.2021. Dere har sendt oss dokumentasjon i forbindelse med tilsynet 15.04.2021.

Temaet for tilsynet er spesielle inspeksjoner av utmattingsbelastede komponenter på anleggsnummer 2.04.028, 2.04.039, 2.04.058, 2.04.078, 3.04.004, 3.04.005 og 3.04.007.

Taubanene som er plukket ut for dokumenttilsyn er stikkprøvebasert. Vi forutsetter at spesielle inspeksjoner er gjennomført, eller gjennomføres i tråd med sikkerhetsstyringssystemet på de anleggene vi ikke har tatt stikkprøver av. Vi gjør oppmerksom på virksomhetens ansvar for sikkerheten ved anleggene og forutsetter at eventuelle funn ved spesielle inspeksjoner er fulgt opp, og at relevante tiltak er gjennomført.

SJTs funn under tilsynet presenteres i tilsynsrapporten som tilsynsbevis. Tilsynsbevisene benyttes til å underbygge eventuelle avvik, det vil si at gjeldende regelverkskrav ikke er oppfylt. Avvikene knyttes mot én eller flere bestemmelser i regelverket. På bakgrunn av dette formulerer SJT utkast til pålegg som beskriver forhold som må rettes.

2 Pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner

Avvik 1:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 2.04.028 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Spesielle inspeksjoner på driv- og vendehjulsaksling er ikke gjennomført (NDT planlagt 2021). Siste kontroll var i 2011.
2. Det framgår ikke av dokumentasjonen om det er gjennomført spesielle inspeksjoner av de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av type opptrekk, nedtrekk og kombi, eller om komponenter er byttet.
3. Det framgår av dokumentasjonen at det kun kjøres visuell kontroll på klemmene, og det framgår ikke om dette er i tråd med leverandørens anvisninger.

Merknad 1: Dere har dokumentert at:

- Driv- og vendehjul, samt hengestenger kontrolleres visuelt for sprekker årlig.

Merknad 2: For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Taubaneforskriften § 10-13 krever at relevante komponenter og konstruksjonsdeler som utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger skal undergis ikke-destruktive prøvinger. Utvelgelsen av hvilke komponenter og konstruksjonsdeler som skal prøves skal skje på bakgrunn av virksomhetens vurdering av hvilke av disse som er mest utsatt for utmatting. Intervallene for inspeksjonene fremgår av den nevnte bestemmelsen. Dette innebærer at første spesielle inspeksjon senest skulle vært gjennomført etter det som kommer først av 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a.

SJT har gjort en faglig vurdering av hvilke komponenter som bør vurderes for spesielle inspeksjoner. Denne listen ligger i brevet dere mottok med pålegg om innsending av dokumentasjon.

For opphengs- og vippebolter og rullebatterirammer kan spesielle inspeksjoner begrenses til de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av type opptrekk, nedtrekk og kombi (ett av hver type).

For klemmer skal kontroll og prøving skje etter leverandørens anvisninger. Dette følger av § 10-13 siste ledd.

Vår vurdering og praksis på dette punktet er blant annet redegjort for på våre nettsider, bransjemøter og veiledninger. Disse er til opplysning tilgjengelig på sjt.no, se [bransjemøter](#) og [veiledning om spesielle inspeksjoner](#).

Pålegg:

Virksomheten skal, for taubane 2.04.028, innen **08.07.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

Avvik 2:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 2.04.039 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Det framgår ikke av dokumentasjonen at spesielle inspeksjoner på vendehjulsaksling er gjennomført, eller at den ikke er sikkerhetskritisk.
2. Det framgår ikke av dokumentasjonen om det er gjennomført spesielle inspeksjoner av rammene i de mest utmattingsbelastede rullebatteriene, eller om rullebatterirammene er byttet.
3. Det framgår av dokumentasjonen at det kun kjøres visuell kontroll på klemmene, og det framgår ikke om dette er i tråd med leverandørens anvisninger.

Merknad 1: Dere har dokumentert at:

- Driv- og vendehjul, samt hengestenger kontrolleres visuelt for sprekker årlig.
- Det er montert ny girkasse med drivaksling i 2013 (første spesielle inspeksjon senest i 2028).
- Alle bolter i rullebatteriene er byttet i 2020.

Se ellers merknad 2 under avvik 1.

Pålegg:

Virksomheten skal, for taubane 2.04.039, innen **08.07.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

Avvik 3:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 2.04.058 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Spesielle inspeksjoner på driv- og vendehjulsaksling er ikke gjennomført (NDT planlagt 2021).
2. Det framgår ikke av dokumentasjonen om det er gjennomført spesielle inspeksjoner av de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av type opptrekk, nedtrekk og kombi, eller om komponenter er byttet.
3. Det framgår av dokumentasjonen at det kun kjøres visuell kontroll på klemmene, og det framgår ikke om dette er i tråd med leverandørens anvisninger.

Merknad 1: Dere har dokumentert at:

- Driv- og vendehjul, samt hengestenger kontrolleres visuelt for sprekker årlig.

Se ellers merknad 2 under avvik 1.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 2.04.058, innen **08.07.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

Avvik 4:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 2.04.078 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Det framgår ikke av dokumentasjonen at det er gjennomført spesielle inspeksjoner på driv- og vendehjulsaksling.
2. Det framgår ikke av dokumentasjonen om det er gjennomført spesiell inspeksjon av de mest utmattingsbelastede rullebatteriene, eller om komponenter er byttet.
3. Det framgår ikke av dokumentasjonen at det er gjennomført spesielle inspeksjoner på hengestengene.

Merknad 1: Dere har dokumentert at:

- Driv- og vendehjul kontrolleres visuelt for sprekker årlig.

Se ellers merknad 2 under avvik 1.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 2.04.078, innen **08.07.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

Avvik 5:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 3.04.004 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Det framgår ikke av dokumentasjonen at det er gjennomført spesielle inspeksjoner på driv- og vendejulsaksling. NDT-kontroll av drivaksling kreves siden tauslave-fanger ikke er montert.
2. Det framgår ikke av dokumentasjonen om det er gjennomført spesielle inspeksjoner på de mest utmattingsbelastede rullebatteriene, eller om komponenter er byttet.
3. Det framgår ikke av dokumentasjonen at det er gjennomført spesielle inspeksjoner på hengestengene.

Merknad 1: Dere har dokumentert at:

- Bremses overhales hvert 3. år.
- Driv- og vendejul kontrolleres visuelt for sprekker årlig.
- Klemmer inspiseres hvert 3. år.

Se ellers merknad 2 under avvik 1.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 3.04.004, innen **08.07.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

Avvik 6:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 3.04.005 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Det framgår ikke av dokumentasjonen at det er gjennomført spesielle inspeksjoner på driv- og vendejulsaksling.
2. Det framgår ikke av dokumentasjonen om det er gjennomført spesielle inspeksjoner av de mest utmattingsbelastede rullebatteriene, eller om komponenter er byttet.

Merknad 1: Dere har dokumentert at:

- Bremses overhales hvert 4. år.
- Driv- og vendejul, samt hengestenger kontrolleres visuelt for sprekker årlig.
- 20% av klemmene inspiseres årlig.

Se ellers merknad 2 under avvik 1.

Virksomhetens tilbakemelding:

Dere har dokumentert spesielle inspeksjoner på:

- Driv- og vendejulsaksling i 2021 (uten funn)
- Hovedbolter på tur- og returside i mast 14 i 2013 (uten funn)
- Opphengs- og vippebolter i mast 17 i 2019 (med 11 underkjente bolter og 6 underkjente hylser)

Dere dokumenterer også totaloverhaling av rullebatteriene i mast 1 (2014), mast 2 (2014) og mast 15 (2015).

Tilsynets vurdering:

Vi tar til etterretning at dere har gjennomført spesielle inspeksjoner på driv- og vendejulsaksling.

Når det gjelder spesielle inspeksjoner på opphengs- og vippebolter, ser det ikke ut til at dette er fullført i mast 14, hvor kun hovedboltene er inspisert. Funnene etter spesielle inspeksjoner av bolter og foringer i mast 17 tilsier at inspeksjonen skulle vært utvidet til det nest mest utmattingsbelastede rullebatteriet av samme type, hvor opphengs- og vippebolter ikke er byttet. Dette fordi det ble gjort omfattende funn.

Det er ikke dokumentert at dere har testet opphengs- og vippebolter i de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av hver type (opptrekk, nedtrekk og kombi) i de mastene hvor opphengs- og vippebolter ikke er byttet de siste årene.

Vi anser ikke avviket som lukket, men dere dokumenterer at dere er godt i gang med spesielle inspeksjoner på stolheisen. Vi frafaller derfor vårt varsel om stans.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 3.04.005, innen **01.10.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

Avvik 7:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 3.04.007 er ikke ferdigstilt.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Det framgår ikke av dokumentasjonen at det er gjennomført spesielle inspeksjoner på vendejulsaksling.
2. Det framgår ikke av dokumentasjonen om det er gjennomført spesielle inspeksjoner av de mest utmattingsbelastede rullebatteriene, eller om komponenter er byttet.

Merknad 1: Dere har dokumentert at:

- Bremses overhales hvert 3. år.
- Driv- og vendejul, samt hengestenger kontrolleres visuelt for sprekker årlig.
- 20% av klemmene inspiseres årlig.
- Spesiell inspeksjon av drivaksling blir utført etter leverandørens anvisning på 20 000 timer.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 3.04.007, innen **08.07.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

3 Vedtak om stans

Dersom dere ikke kan dokumentere at dere har gjennomført spesielle inspeksjoner for anlegg 2.04.028, 2.04.058, 2.04.078, 3.04.004, og 3.04.007, eventuelt at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene, innen **08.07.2021**, gjelder følgende:

Vedtak:

*Skistar Norge AS avd. Trysilfjellet pålegges å stanse driften av anlegg 2.04.028, 2.04.058, 2.04.078, 3.04.004, og 3.04.007 senest den **08.07.2021**.*

Når dere har gjennomført spesielle inspeksjoner må dere ta kontakt med oss. Når vi har mottatt dokumentasjon fra dere, vil vi vurdere saken og om drift kan starte opp igjen.

Forankring i lovverket

SJT har hjemmel i lov om taubaner § 16 til å pålegge stans av driften helt eller delvis eller opphør av bruk med øyeblikkelig virkning dersom vi har funnet forhold som kan medføre fare for helse, miljø eller sikkerhet.

Vedtak om stans av drift betyr at anlegg 2.04.028, 2.04.058, 2.04.078, 3.04.004 og 3.04.007 ikke kan drives før forholdet er rettet, dokumentasjon om dette er sendt Statens jernbanetilsyn, og vi har bekreftet at drift kan starte opp igjen. Stans medfører ikke at dere mister driftstillatelsen. Det er ikke nødvendig å søke ny driftstillatelse som følge av et stansvedtak.

Vurdering

Vi kan fatte vedtak om stans dersom det avdekkes forhold som kan medføre fare for helse, miljø eller sikkerhet. Ut fra dokumentasjonen dere har sendt oss framgår det at omfanget av gjenstående spesielle inspeksjoner på anlegg 2.04.028, 2.04.058, 2.04.078, 3.04.004 og 3.04.007 er stort. Generelt viser innsendt dokumentasjon for disse anleggene at det spesielt på driv- og vendejulsakslinger og rullebatterier ikke er gjennomført spesielle inspeksjoner, eller at komponenter er skiftet ut som alternativ til spesielle inspeksjoner.

Det foreligger derfor brudd på taubaneforskriftens § 10-13. Anlegg 2.04.028 er 37 år gammelt, 2.04.058 20 år gammelt, 2.04.078 36 år gammelt, 3.04.004 28 år gammelt, og 3.04.007 er 21 år gammelt, og det har ikke vært utført tilstrekkelig med spesielle inspeksjoner for å undersøke om utmattingsbelastede komponenter eller deler trenger å skiftes ut. For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Første spesielle inspeksjon skulle senest vært gjennomført innen 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a. Det vil si det tidspunkt som kom først. Det framgår ikke av dokumentasjonen at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.

Ved ikke å ha utført spesielle inspeksjoner, som forskriften krever, har dere ikke tilstrekkelig kontroll på risiko i forbindelse med drift av anlegg. Kravet om spesielle inspeksjoner er satt nettopp med tanke på den risiko som foreligger ved at relevante komponenter og konstruksjonsdeler utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger. Disse komponentene og konstruksjonsdelene skal derfor undergis ikke-destruktive prøvinger for å avdekke om slike deler må skiftes ut.

Statens jernbanetilsyn vurderer det ovennevnte som alvorlig i forhold til å ivareta sikker drift av anleggene.

Pålegg gitt i denne rapporten har hjemmel i taubaneloven § 15, og kan påklages til Samferdselsdepartementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. En eventuell klage stiles til Samferdselsdepartementet, men sendes til Statens jernbanetilsyn. Klagefrist er tre uker fra mottakelse av dette brevet. Det vises for øvrig til retten etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19, til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om klagerett ligger på våre nettsider www.sjt.no.

Rapportdato: 01.07.2021

Øystein Ravik
Avdelingsdirektør, Tilsyn

*Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten
signatur*

Trond Østerås
Tilsynsleder